

Norges Vassdrags- Og Energidirektorat (nve)
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Deres ref.

Vår ref.
26/56 - 10

Dato
15.04.2026

Vedtaksbrev - Uttale til søknad om konsesjon for Bjunes kraftverk

Utvalg for teknikk, landbruk og miljø har i møte 14.04.2026 fattet følgende vedtak 26/27:

Sirdal kommune er positiv til at det vert gitt konsesjon for utbygging av Bjunes kraftverk. Kommunen ber NVE vurdere om det er vilkår som kan stillast for å sikre at utføringa av kanalen frå Haugevatnet til inntaket vert så skånsam som mogeleg med omsyn til kringliggande landskap. Kommunen ber også NVE vurdere om det er aktuelt med bruk av farga betong eller andre tiltak for å minimere synlegheita til tersklane.

Med hilsen

Mona Ousdal
Konsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Sirdal

Saksframlegg

Vår ref. 26/56 - 8
Saksbehandler Sven Sandvik
Dato 18.03.2026

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
26/27	Utvalg for teknikk, landbruk og miljø	14.04.2026

Uttale til søknad om konsesjon for Bjunes kraftverk

Forslag til vedtak

Sirdal kommune er positiv til at det vert gitt konsesjon for utbygging av Bjunes kraftverk.

Kommunen ber NVE vurdere om det er vilkår som kan stillast for å sikre at utføringa av kanalen frå Haugevatnet til inntaket vert så skånsam som mogeleg med omsyn til kringliggande landskap. Kommunen ber også NVE vurdere om det er aktuelt med bruk av farga betong eller andre tiltak for å minimere synlegheita til tersklane.

Utvalg for teknikk, landbruk og miljø 14.04.2026

Behandling

Kommunedirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

TLM - 26/27 vedtak

Sirdal kommune er positiv til at det vert gitt konsesjon for utbygging av Bjunes kraftverk.

Kommunen ber NVE vurdere om det er vilkår som kan stillast for å sikre at utføringa av kanalen frå Haugevatnet til inntaket vert så skånsam som mogeleg med omsyn til kringliggande landskap. Kommunen ber også NVE vurdere om det er aktuelt med bruk av farga betong eller andre tiltak for å minimere synlegheita til tersklane.

Bakgrunn

NVE har sendt søknader om konsesjon for Haugåna kraftverk og Bjunes kraftverk på høyring. Høyringsfristen var 09.03.2026, men Sirdal kommune har fått utsett frist til politisk behandling i utval TLM er gjennomført.

NVE ønsker å få konkrete synspunkt på om planane bør gjennomførast og eventuelt val av alternativ eller forslag til avgrensingar i planane. Dei ønsker også grunngjevne forslag til avbøtande

tiltak som kan redusere ulemper ved gjennomføringa av prosjekta og eventuelle kommentarar til om tiltaket sine verknader er tilstrekkeleg opplyst.

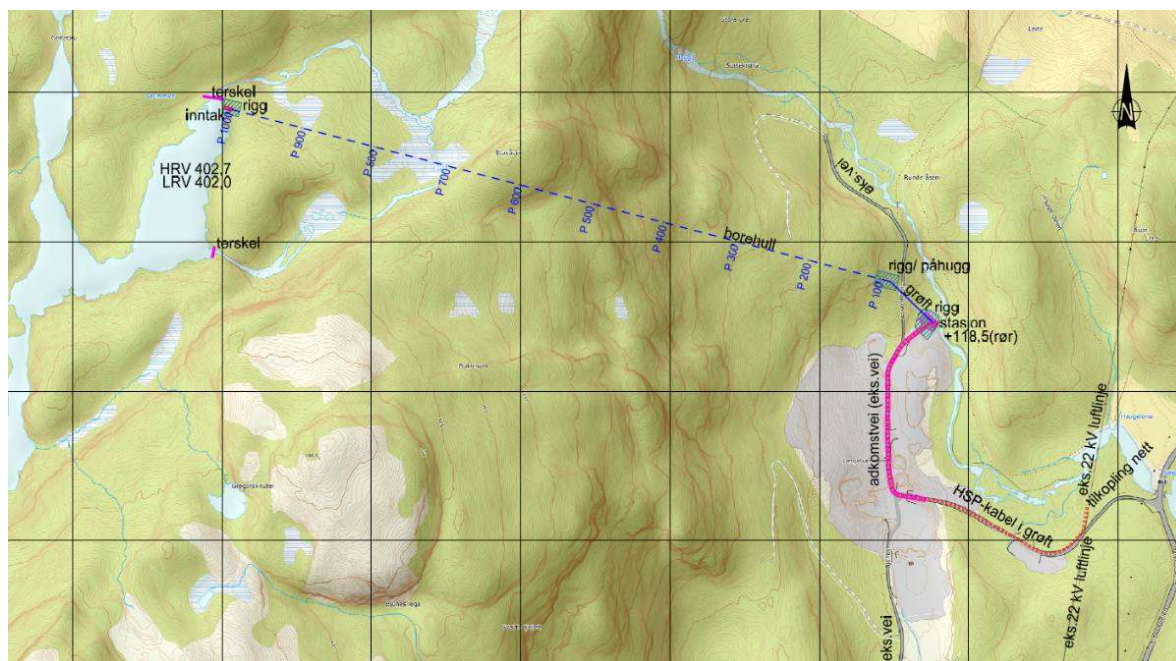
NVE ber høyringsinstansane vurdere kvar søknad for seg, men også sjå sakene i samanheng.

Bjunes kraftverk

Forto Vannkraft AS søker om konsesjon for å nytte eit fall på 287,4 m i Haugåna (på Bjunes) og regulere Haugevatnet med 0,7 m. Årsproduksjonen er i snitt venta å ligge på 5,4 GWh, som svarer til straumforbruket til ca. 270 husstandar.

Haugevatnet har tidlegare vore regulert med 0,8 - 1 m i samband med kvern- og sagbruksdrift. Dagens normalvasstand er påverka av at det framleis står att ein gamal dam etter tidlegare regulering. Dagens naturlege vasstandsvariasjon oppstår som følgje av ein lekkasje i den gamle dammen. Målt ut frå dagens anslåtte normalvasstand inneber ønska regulering på 0,7 m ei oppdemming på 0,3 m og senking på 0,4 m. Dette svarer stort sett til dagens naturlege vasstandsvariasjon. Det vert søkt konsesjon for aktiv regulering av magasinet. Reguleringa er i snitt venta å gi ein årleg produksjonsgevinst på 0,25 GWh.

Det er planlagt å bygge to betongtersklar, ein i kvart av Haugevatnet sine to utløp. Tersklane vert ca. 1 m høge og 10 - 20 m lange. Det vert lagt opp til slepp av ei fast heilåreg minstevassføring på 20 l/s frå tersklane, fordelt likt på dei to tersklane.

Det skal sprengast ein kanal frå Haugevatnet til inntaket som vert plassert ca. 10-15 meter frå vasskanten. Kanalen vert ca. 1,5 m brei og inntil 5 m djup ved inntakspunktet. Det skal byggast eit lukehus over inntaket.

Frå inntaket ned til eksisterande skogsbilveg går vassvegen gjennom ein profilbora tunnel på ca. 950 m. Det siste partiet på ca. 80 m ned til kraftstasjonen går i nedgrave røyr.

Kraftstasjonen, som får ei grunnflate på 70 - 80 m², skal plasserast ved eksisterande skogsbilveg. Det skal opparbeidast eit kombinert areal for parkering og snuplass på utsida (100-200 m²). Nettilknytning til eksisterande 22 kV luftleidning via jordkabel i grøft søm følgjer skogsbilvegen.

Vurdering

Vurderinga er delt opp i to delar. Første del er ei vurdering knytt til samla belastning og prioritering av prosjekt. Denne delen er likelydande i saksframstillinga til uttalane for dei to vasskraftverka. Andre del omhandlar avbøtande tiltak for Haugåna kraftverk.

Del 1. Samla belastning og prioritering mellom prosjekt

Diskusjonar knytt til samla belastning vert stadig meir aktuelle ved spørsmål om konsesjon til utbygging av småkraftverk, både i Sirdal og elles i landet. Utbygginga av småkraftverk utgjer eit

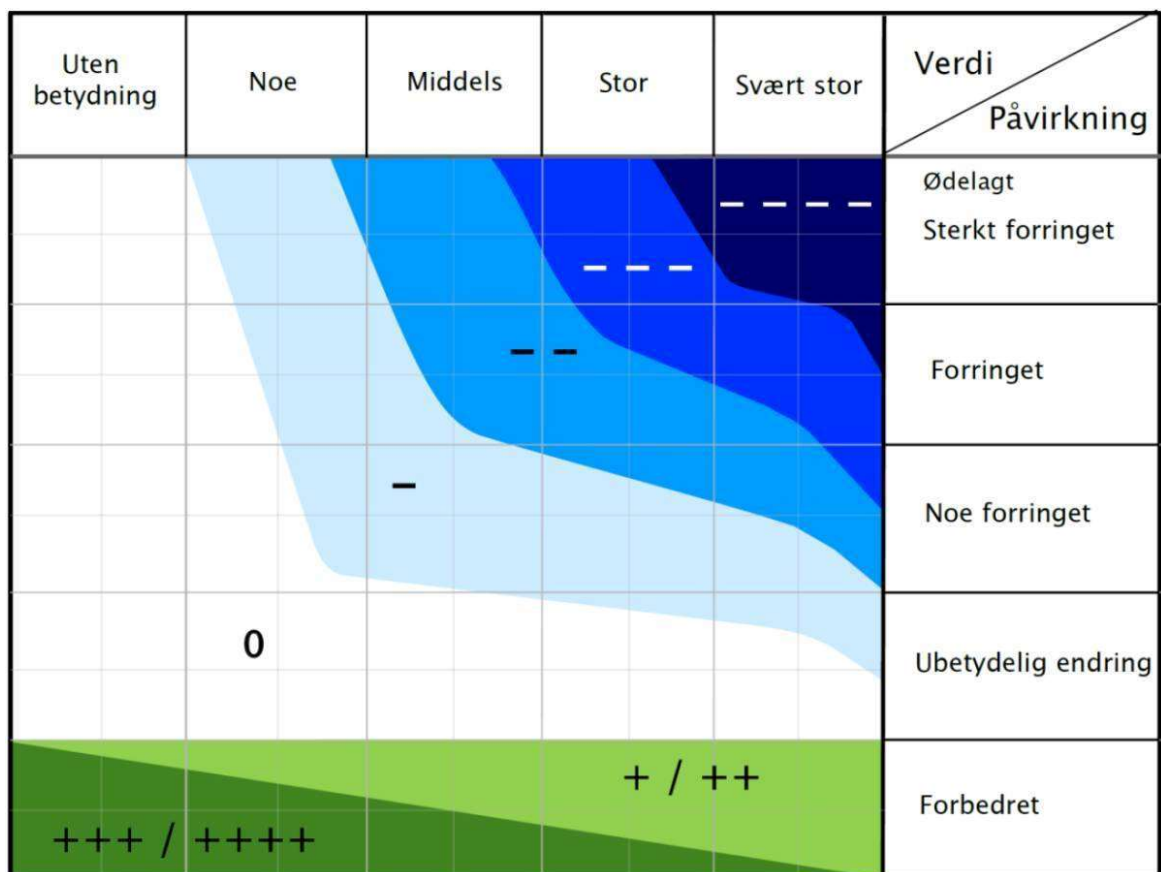

bidrag til oppfylginga av nasjonale mål for produksjon av fornybar energi, men bidreg samstundes til tap av naturmangfald.

Naturtypene elvevassmassar med fisk og fisketomme elvevassmassar har status som nær truga (NT) på norsk raudliste for naturtypar 2025. Dette er førekomstar av ferskvatn med høg vassgjennomstrøymingshastigheit og kort opphaldstid – i daglegspråket omtalt som elver og bekkar.

Elvevassmassar vert i høve artsdatabanken påverka av ei rekke faktorar, inkludert vasskraftregulering, landbruk og andre fysiske tiltak. For landet samla er 62 % av alle elvelengder vurdert å vera forringa. Omlag to tredjedelar av norske vassdrag er bygd ut for vasskraft, i høve *Norges offentlige utredninger 2019:16 Skattlegging av vannkraftverk*.

I konsekvensutgreiingane som er gjort for Bjunes kraftverk og Haugåna kraftverk etter Miljødirektoratet sin instruks *Konsekvensutredning av klima- og miljøtema* er det for begge prosjekt vurdert at elvesystemet vil bli degradert frå tilstandsklasse *svært god* til *moderat*. Dette gjev etter instruksjonen påverknadsgraden *forringa*. Når påverknadsgraden vert samanstillt med verdi, som er sett til *middels verdi* grunna elvevassmassane sin status som nær truga (NT), vert konsekvensgraden *betydeleg miljøskade* (--). Konsekvensvifta som er nytta i utgreiinga er synt nedanfor saman med skalaen for konsekvensgrad.

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	Svært alvorlig miljøskade	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for området. Gjelder kun for områder med stor eller svært stor verdi.
---	Alvorlig miljøskade	Alvorlig miljøskade for området
--	Betydelig miljøskade	Betydelig miljøskade for området
-	Noe miljøskade	Noe miljøskade for området
0	Ubetydelig miljøskade	Ingen eller ubetydelig miljøskade for området
+ / ++	Noe miljøforbedring. Betydelig miljøforbedring	Miljøgevinst for området. Noe forbedring (+) eller betydelig forbedring (++)
+++ / +++++	Stor miljøforbedring. Svært stor miljøforbedring	Stor miljøgevinst for området. Stor (+++) eller svært stor (+++++) forbedring. Benyttes i hovedsak der områder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket

Betydeleg miljøskade som følgje av forringing av elvevassmassar er ein konsekvens svært mange småkraftprosjekt har til felles. Så lenge det nasjonalt framleis er ønskeleg å bygge ut meir småkraft, vurderar kommunedirektøren at det også må vera rom for ein viss auke i samla belastning på denne naturtypen.

At den samla belastninga allereie er stor tilseier samstundes at det er ei avgrensa mengda nye prosjekt som kan sleppast igjennom før belastninga vert *for* stor.

Kommunedirektøren vurderer at ein har kome forbi stadiet der det å få realisert mange prosjekt raskt er eit viktig mål i seg sjølv. Det viktige framover blir å gjere ein god jobb med å sile ut dei beste og minst konfliktfylte prosjekta. Om ein ikkje klarer dette, vil det kunne råde ein slags førstemann-til-mølla situasjon der den samla miljøkostnaden knytt til utbyggingane vert unødig høg. Med høgare miljøkostnader vil ein også tidlegare nå taket der den samla belastninga ikkje lenger vert oppfatta som akseptabel. Med omsyn til målet om produksjon av fornybar energi, vil dette både kunne innebera at ein får bygd ut *mindre* småkraft totalt sett og at framtidige prosjekt med stort produksjonspotensial kan strande fordi mogelegheitsrommet allereie er fylt opp med andre prosjekt.

Kommunedirektøren har vurdert søknadane om konsesjon for Haugåna og Bjunes kraftverk i lys av diskusjonen ovanfor knytt til samla belastning.

Kommunedirektøren vurderer Bjunes kraftverk som eit prosjekt med relativt små ulemper målt opp mot produksjonspotensialet. Det meste av vassvegen går gjennom profilbora tunnel i fjell. Det er berre det nedste partiet på ca. 80 m ved eksisterande skogsbilveg som må gravast ut som røyrgate. Vatnet som skal regulerast – Haugevatnet – er ikkje urørt. Både normalvasstanden og vasstandsvariasjonen i dagens situasjon er påverka av at det står att ein gamal dam etter tidlegare regulering. Det er lagt opp til ei regulering som stort sett vil ligge innanfor dagens naturlege vasstandsvariasjon.

I konsekvensvurderinga er både Bjunes kraftverk og Haugåna kraftverk vurdert å kunne redusere fossekallen sine hekkemogelegheter, redusere områda som er eigna til fødesøk og redusere vassdraga sin verdi som myte- og overvintringsstader. Det er vurdert at påverknadsgraden sannsynsvis vil ligge i området *forringa*. Fossekallen høyrer til dei vanlege artane som har funksjonsområde i elva og er ikkje på raudlista. Verdien vert difor etter instruks sett til *noko verdi*. Samanstilt med vert påverknadsgraden gjev dette konsekvensgrad *noko miljøskade* (-). Det vert i begge prosjekta opplyst at foreslått minstevassføring i første rekke er dimensjonert for å sikre tilgangen på føde for fossekallen. Det er i begge prosjekt også planlagt å annlegge reirkassar som skal følgast opp som del av internkontrollen i driftsfasen. Med tilstrekkeleg minstevassføring og reirkassar vurderer kommunedirektøren konsekvensane som akseptable.

Utbygging av Haugåna kraftverk vil i høve konsekvensvurderinga mødføra *alvorleg miljøskade* (---) på naturtypen *fossepåverka berg*. Naturtypen er kartlagt ved det nedste fossefallet på elvestrekninga, der elva renn ned i Fosslidalen. Fossefallet har her ein stabil fossesprut der intensiteten i fossespruten dannar ulike fuktsoner utover bergveggar og berg i tilknytning til fossen. Dette dannar grunnlag for eit tilpassa artsmangfald dominert av moser og lav som er avhengig av fukt frå fossespruten. Artane som toler mest fossesprut etablerer seg innerst mot fossen og dei som toler minst etablerer seg ytst der det berre er fosserøyk. Den kartlagte førekomsten av fossepåverka berg er etter miljødirektoratet sin instruks gitt *stor verdi*. Det er vurdert at naturtypen vil verta *sterkt forringa* ved utbygging.

Med utgangspunkt i at det berre er ei avgrensa mengde prosjekt som kan byggast ut framover før den samla belastninga vert *for* stor, vurderer kommunedirektøren det korkje som nødvendig eller tilrådeleg å bygge ut prosjekt som inneber *alvorleg miljøskade* (---) på naturtypen *fossepåverka berg*. Dette er etter kommunedirektøren sin vurdering eit eksempel på ein naturtype som det er viktig å verne om i den storstilte utbygging av småkraft som føregår på lansbasis. Naturtypen er spesielt sårbar då den er så direkte knytt til vassføringa i elvene. Kunnskapsgrunnlaget knytt til førekomsten av naturtypen lokalt er noko mangelfull då det ikkje er gjennomført ei heildekkande eller større kartlegging etter ny instruks for kartlegging av naturtyper på land (NiN). Dette tilseier at føre-var-prinsippet bør leggjast til grunn. Naturtypen *fossprøytzone* (som var den tidlegare nemninga) vart ikkje registrert under kartlegginga av naturtypar i Sirdal gjennomført etter DN handbok 13 tidleg på 2000-talet (*Haugen, S. 2002 Biologisk mangfold i Sirdal - Kartlegging av naturtyper - Verdsetting av biologisk mangfold*). Av *Fagrapport Natur og Samfunn* (2006), som vart utarbeida som del av arbeidet med kommunedelplan for mikro-, mini- og småkraftverk i Sirdal, går det fram at fossen i Haugåna ved Fosslidalen var den einaste staden der naturtypen *fossprøytzone* vart registrert i dei 47 undersøkte prosjekta. Kommunen har, utover

førekomsten i Haugåna, kjennskap til to to andre førekomster av *fossepåverka berg* som begge er registrert i Lindåna i Øykjeheia naturreservat.

Kommunedirektøren er positiv til at det vert gitt konsesjon for utbygging av Bjunes kraftverk, men vil ikkje tilrå at det vert gitt konsesjon til Haugåna kraftverk i sin noverande form.

Del 2. Avbøtande tiltak for Bjunes kraftverk

Kanalen som skal føre produksjonsvatnet ut til inntaket 10 til 15 meter frå vasskanten skal i høve søknaden sprengast ut, vera ca. 1,5 m brei og intil 5 m djup ved inntakspunktet. Det er ikkje gitt noko nærare informasjon om utføringa. Kommunedirektøren meiner NVE bør vurdere om det er vilkår som kan stillast for å sikre at utføringa av kanalen vert så skånsam som mogeleg med omsyn til kringliggande landskap. NVE bør også vurdere om det er aktuelt med bruk av farga betong eller andre tiltak for å minimere synlegheita til tersklane.

Når det gjeld føreslått minstevassføring, har NVE betre føresetnader enn kommunen for å vurdere om dette er tilstrekkeleg.

- Konsekvensar for born og unge.

Kraftverket er ikkje vurdert å medføre særskilde konsekvensar for born og unge.

- Økonomiske konsekvensar av forslag til vedtak.

Forslag til vedtak er ein høyringsuttale som ikkje har direkte økonomiske konsekvensar. Dersom kraftverket får konsesjon og vert bygd ut vil kraftverket generere skatteinntekter til kommunen.

Konklusjon

Kommunedirektøren er positiv til at det vert gitt konsesjon for utbygging av Bjunes kraftverk.

Vedlegg

Søknad om konsesjon for Bjunes kraftverk

Aud Sunniva Fuhr
Kommunedirektør

Sven Magne Ousdal
Virksomhetsleder for arealforvaltning